

патріотичні почуття, формує активну громадянську позицію та відповідальність за майбутнє рідної країни.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Патріотичне виховання дітей: теоретико-методологічні основи. Київ : Освіта, 2017. 284 с.
2. Кондратюк О. В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів засобами образотворчого мистецтва. Харків : Видавництво НУПУ, 2020. 312 с.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ : Рад. шк., 1977. 240 с.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД УКРАЇНИ

Лучанінова Ольга

доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник
відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти,
Державна науково-педагогічна бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна

Для розуміння важливості національної ідентичності українців у воєнний період України необхідно розглянути концептуально-стратегічні документи щодо теоретико-методологічних засад психології виховання у воєнний період України. Ці документи є основою для створення нової парадигми воєнної та повоєнної української державної політики й в освіти також. Без такого роду документів важко уявити стратегію у розв'язанні багатьох питань. Так, Концепція забезпечення національної системи стійкості є підґрунтям для виховної роботи у всіх закладах освіти, Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України є дороговказом для розвитку громадянсько-патріотичного, духовно-морального, військово-патріотичного та екологічного виховання як основних складників національно-патріотичного виховання; Стратегія національно-патріотичного виховання називає національно-патріотичне виховання важливим засобом громадянської освіти й набуває характеру системної і цілеспрямованої діяльності для всіх соціальних і державних інституцій; Державна цільова соціальна програма

з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року висвітлює мету як створення сприятливих умов для реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти населення України тощо.

Актуальним є визначення поняття національної ідентичності як синкретичного й багатопланового утворення, яке постає не лише духовною опорою, а й сукупністю переконань, світоглядних принципів. Держава не може існувати поза нацією. Українська духовна культура є підґрунтям національної ідентичності [2].

Патріотичне виховання є важливим для зміцнення єдності та національної ідентичності, сприяє формуванню почуття належності до власної культури, мови, історії, традицій і національних цінностей, що в сучасних умовах має високу актуальність [3, с. 631].

Для прийдешніх поколінь розвиток держави буде як запорука власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності за природу як за національне багатство, здорового способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Мета – створення сприятливих умов та налагодження міжгалузевої взаємодії на загальнодержавному та регіональному рівні для реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти населення України, популяризації суспільно-державних (національних) цінностей України (самобутність, соборність, воля, гідність) та формування на їх основі української національної та громадянської ідентичності [1].

Виокремлюють три варіанти утвердження української національної та громадянської ідентичності: збереження існуючого стану у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності та мінімізація втручання; застосування традиційних підходів, зокрема реалізації державної політики шляхом діючої управлінської вертикалі (центральный орган виконавчої влади — місцеві органи виконавчої влади — цільова аудиторія); створення правових, фінансових та організаційних умов для формування і утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом виконання завдань і заходів. Найбільш оптимальним є третій [1].

В умовах воєнного стану для реалізації третього варіанта необхідно здійснювати повсякденне виховання поваги до Конституції держави, законодавства, державних символів — Герба, Прапора, Гімну; виховання в здобувачів освіти національної самосвідомості, налаштованості на осмислення моральних і культурних цінностей, історії, системи вчинків, які мотивуються любов'ю, вірою, волею, усвідомленням відповідальності; системне здійснення виховання в здобувачів освіти громадянської позиції; вивчення та популяризація історії українського козацтва, збереження й поширення історико-культурної спадщини українського народу; поліпшення військово-патріотичного виховання молоді, формування готовності до захисту України; розвиток мовного середовища та його вплив на формування учня-громадянина, патріота України; формування моральних якостей особистості, культури поведінки, виховання бережливого ставлення до природи, розвиток мотивації до праці тощо. Це все є реальними завданнями для агентів соціальних змін, яким поновлювати й розбудовувати сильну повоєнну Україну.

Список використаних джерел

1. Державна цільова соціальна програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.04.2025).
2. Кремень В. Г. Національна ідентичність як умова самоздійснення української нації. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. Серія «Філософські науки»*. 2020. № 1. С. 113-116. DOI: <https://doi.org/10.32405/2413-4139-2020-1-113-116>.
3. Шевчук Г. Й. Національно-патріотичне виховання молоді в умовах війни. Наукові інновації та передові технології, серія «Управління та адміністрування», серія «Право», серія

ДЕРЖАВНА МОВА ЯК СКЛАДНИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ляшко Ксенія

здобувачка вищої освіти, Український
державний університет науки і технологій,
м. Дніпро, Україна

(науковий керівник: Ольга Лучанінова,
доктор педагогічних наук, професор)

Національно-патріотичне виховання є невід'ємним складником формування громадянської свідомості та ідентичності молоді. Одним із ключових елементів цього процесу є державна мова, яка виступає не лише засобом комунікації, а й важливим чинником консолідації нації, збереження культурної спадщини та розвитку національної самосвідомості.

У формуванні національної свідомості державна мова виконує низку функцій у контексті патріотичного виховання, що свідчить про її велику роль у формуванні національної свідомості: культурно-історична функція – мова є носієм національної культури, традицій та історії; ідентифікаційна функція – сприяє усвідомленню приналежності до своєї нації; об'єднавча функція – забезпечує єдність громадян країни незалежно від регіональних чи соціальних відмінностей; громадянська функція – формує відповідальність за долю держави та її майбутнє.

В умовах глобалізації та інформаційної війни державна мова є засобом інформаційної безпеки та протидії дезінформації. Викладання українською мовою в закладах вищої освіти сприяє усвідомленню значення мови як складника національної ідентичності, розвитку мовної компетентності як важливого аспекту професійної діяльності, формуванню ціннісних орієнтирів та відповідального ставлення до держави. Розроблено шляхи інтеграції державної мови у національно-патріотичне виховання: